

Oktober 2011

Økonomi og faglighed på kvindekrisecentre

Dansk Socialrådgiverforening har i samarbejde med Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) undersøgt, om kommunernes økonomiske hensyn påvirker de socialfaglige vurderinger, når voldsramte kvinder og deres børn skal hjælpes på landets kvindekrisecentre. 28 ledere fra forskellige kvindekrisecentre har deltaget i undersøgelsen ved at svare på et spørgeskema. Det svarer til en svarprocent på 64 %. Undersøgelsen blev foretaget i august 2011.

Hovedkonklusion

Undersøgelsen viser, at kommunernes økonomi spiller en markant større rolle i sager om voldsudsatte kvinder og deres børn i dag end for blot to år siden. Det har konsekvenser for de socialfaglige vurderinger i den enkelte kvindes sag, da disse ofte presses eller direkte tilsidesættes af økonomiske hensyn. Ofte forsinker fokus på økonomien iværksættelsen af sociale foranstaltninger, hvilket kan medføre, at kvinderne og deres børn ikke får den hjælp, de har ret til.

De dominerende principper i kvindekrisecentrenes arbejde, kvindens mulighed for anonymitet og kvindekrisecenterets selvbestemmelse, er dog ikke for alvor antastet af kommunernes økonomiske hensyn, selvom undersøgelsen viser, at de presses betydeligt. Det er afgørende, at disse principper fremover ikke presses yderligere. Allerede i dag ser vi grelle eksempler på, hvad der sker, når netop disse principper antastes. Undersøgelsen vidner således om, at kommunerne bevæger sig på en knivsæg. De balancerer på kanten mellem økonomi og socialfaglige hensyn, men der skal ikke meget til før situationen tilter, hvilket kan få alvorlige konsekvenser for voldsudsatte kvinder og deres børn – som det allerede har haft flere steder. Dansk Socialrådgiverforening og LOKK vil således fremover holde skarpt øje med området.

Undersøgelsens resultater

I det følgende præsenteres undersøgelsens resultater. Oversigten viser den procentmæssige fordeling af de svar, undersøgelsens 28 deltagere har givet i spørgeskemaet.

Oplever du, at samarbejdet med kommunerne om kvinder, som må flytte ind på et kvindekrisecenter, er mere præget af økonomiske hensyn end socialfaglige vurderinger?

I høj grad	13,3 %
I nogen grad	56,7 %
Kun i ringe grad	26,7 %
Slet ikke	0 %
Ved ikke	3,3 %

Oplever du, at der er mere fokus på økonomi i kommunerne i dag end for to år siden?

Ja	89,6 %
Nej	6,9 %
Ved ikke	3,5 %

Oplever du, at kommunernes fokus på økonomi forringer kvindernes mulighed for at få den hjælp, de skal have på kvindekrisecenteret?

I høj grad	13,8 %
I nogen grad	51,7 %
Kun i ringe grad	31 %
Slet ikke	0 %
Ved ikke	3,5 %

Oplever du, at kommunernes fokus på økonomi forringer muligheden for at give de medfølgende børn den hjælp, de skal have i forbindelse med mødrenes ophold på kvindekrisecenteret?

I høj grad	10,4 %
I nogen grad	41,4 %
Kun i ringe grad	27,6 %
Slet ikke	10,3 %
Ved ikke	10,3 %

Oplever du, at kommunernes fokus på økonomi forsinker iværksættelsen af foranstaltninger, som har til formål at støtte de udsatte kvinder og deres børn?

I høj grad	27,6 %
I nogen grad	41,4 %
Kun i ringe grad	20,7 %
Slet ikke	0 %
Ved ikke	10,3 %

Oplever du, at der er problemer med at fastlægge handlekommuneansvar for de kvinder og medfølgende børn, der optages på kvindekrisecenteret?

I høj grad	3,5 %
I nogen grad	44,8 %
Kun i ringe grad	41,4 %
Slet ikke	10,3 %
Ved ikke	0 %

Oplever du, at kommunerne til tider anfægter, at kvinder kan blive optaget anonymt og efter egen henvendelse til kvindekrisecenteret?

I høj grad	6,8%
I nogen grad	27,6 %
Kun i ringe grad	27,6 %
Slet ikke	34,5 %
Ved ikke	3,5 %

Oplever du, at kommunerne gerne vil afgøre, hvornår kvinder skal udskrives fra kvindekrisecenteret?

I høj grad	10,4 %
I nogen grad	44,8 %
Kun i ringe grad	24,1 %
Slet ikke	20,7 %
Ved ikke	0 %

Kvalitative kommentarer

I spørgeskemaet fik respondenterne mulighed for at komme med kommentarer til en række spørgsmål. Størstedelen handler om, hvordan økonomien dominerer de socialfaglige hensyn og er således et billede på, hvor galt det kan gå – og allerede er gået flere steder – når de socialfaglige vurderinger tilsidesættes af økonomiske hensyn.

Kommentarerne er oplistet tematiseret nedenfor. Listen er en generel opsamling på de kvalitative kommentarer, der kom til undersøgelsen bredt. Der kan derfor forekomme kvindekrisecentre, hvor nedenstående ikke nødvendigvis gør sig gældende.

Opholdets varighed

- Kommunerne spørger oftere ind til opholdets forventede varighed. De har øget fokus på, at kvindernes ophold på krisecentrene skal være så korte som muligt.
- Flere kommuner forsøger at afkorte kvindens ophold på krisecenteret. De forsøger at udvisitere kvinden så hurtigt som muligt, selvom kvinden endnu ikke er tryk.

- Kommunen sætter en dato på, hvornår opholdet skal afsluttes – det er ikke en socialfaglig vurdering, der afgør dette spørgsmål. Det opleves, at kvinderne må flytte ud af krisecenteret før formålet med opholdet er opnået.
- Betalingstilsagnet fra kommunerne gives ofte for en kortere periode end anmodet om.
- Kommunerne vil hellere tidsbestemme kvindens ophold end at drøfte, hvorvidt kvinden er klar til at flytte væk fra kvindekrisecenteret.

Billigere foranstaltninger

- Nogle kvindekrisecentre oplever, at kvinden og barnet ikke får tildelt et ophold på en familiebehandlingsinstitution eller andre behandlingstilbud, selvom det er det, der er bedst. I stedet bliver de sendt på kvindekrisecentre, fordi det er billigere.
- Kommunerne er i højere grad interesseret i prisen på opholdet end opholdets effekt. Der fokuseres på, hvad omkostningerne er for den enkelte kommune. Nogle kommuner søger decideret efter det billigste kvindekrisecenter.
- Der spørges altid til takst, inden opholdet påbegyndes.

Problemer mellem kommunegrænser

- Når kvinderne flytter over kommunegrænser i forbindelse med et ophold på et kvindekrisecenter, kan det være svært at få støtte til børnene i den nye kommune, både fordi hjemkommunen ikke afholder støtten og fordi opholdskommune ikke er forpligtet til det.
- Det er blevet meget langsommeligt at iværksætte støtte efter § 109, stk. 4 og 5, idet kvindens hjemkommune skal spørges, før foranstaltninger kan sættes i værk.
- Det er tidskrævende at få etableret et godt samarbejde med kommunen – der er mange diskussioner med den enkelte kommune om handleforpligtigelse.
- Det er sjældent, at der kommer andre kvinder end kvinder fra opholdskommunen.

Det er svært at få tildelt enkeltydelser

- Kommunerne yder sjældent økonomi til tolkebistand, kørsel til retssager, etableringshjælp ved udflytning, familierådgivning etc. Generelt er der meget ringe opfølgning på kvinden og hendes situation, efter hun har forladt kvindekrisecenteret.
- Det er vanskeligt at komme igennem med ansøgninger til enkeltydelser. Der gives flere afslag end tidligere. Der henvises til kvindernes mulighed for at spare op til de uforudsete udgifter.
- Kvinderne betaler selv for kost til dem selv og deres børn under opholdet. Hvis de ikke har en dokumenteret udgift til logi andet sted, betaler de også for logi. Har kvinden ikke råd til dette, kan hun søge kommunen om hjælp – men den er svær at få tildelt.

Forsinkede foranstaltninger

- Nogle steder skriver kvindekrisecenteret en underretning til kommunen om kvindens børn – ofte skal de rykke mange gange for svar, før der sker noget.
- Det tager for lang tid at få foranstaltninger til børnene i hus – ofte nås det ikke, før barnet er flyttet fra kvindekrisecenteret.
- Kvinderne og deres børn står ofte i akutte situationer, men det tager tid at lave § 50 undersøgelser og helhedsundersøgelser og derfor forsinkes foranstaltningerne.
- Det er svært at få kommunerne i tale: der er meget lang sagsbehandlingstid, svært at finde ud af, hvem man skal tale med i kommunen (en stor opsplitning i kommunen), mange sagsbehandlerskift og der er for lidt kendskab til kvindekrisecenteret i kommunen. Arbejdspresset hos den kommunale sagsbehandler er et stort problem og forsinker processen betydeligt.

Anonymitet

- Nogle kommuner anmoder i stigende grad om at få en henvendelse, hvis en kvinde fra deres kommune tager ophold på et kvindekrisecenter i en anden kommune.
- Nogle kommuner kræver konstant oplysninger om kvindens sag og behandlingsproces på krisecenteret uden hensyntagen til, at kvinden kan være anonymt på krisecenteret.